

2012

2011

Uge 52
Uge 51
Uge 50
Uge 49
Uge 48
Uge 47
Uge 46
Uge 45
Uge 44
Uge 43
Uge 42
Uge 41
Uge 40
Uge 39
Uge 38
Uge 37
Uge 36
Uge 35

Uge 34

Uge 33
Uge 32
Uge 31
Uge 30
Uge 29
Uge 28
Uge 27
Uge 26
Uge 25
Uge 24
Uge 23
Uge 22
Uge 21
Uge 20
Uge 19
Uge 18
Uge 17
Uge 16
Uge 15
Uge 14
Uge 13
Uge 12
Uge 11
Uge 10
Uge 09
Uge 08
Uge 07
Uge 06
Uge 05
Uge 04
Uge 03
Uge 02
Uge 01

2010

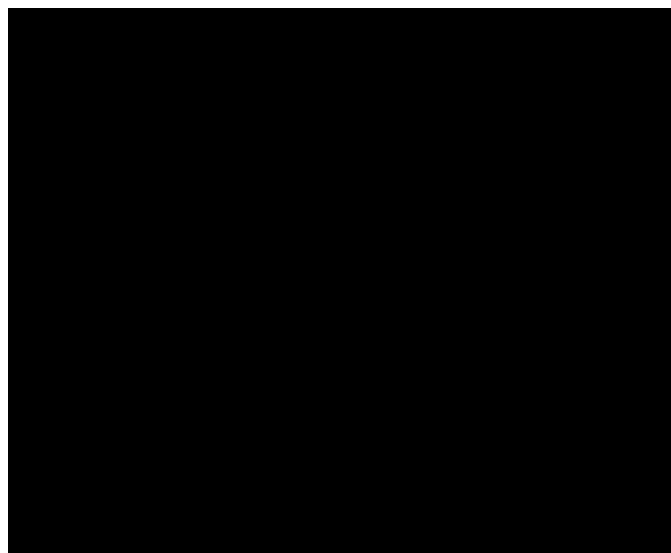
Food & Culture ▶ Aktuelt ▶ 2011 ▶ Uge 34 ▶

Elektromagnetisk kæmpeskanner til kamp for rent vand

kl. 14:45 af [Christian Erin-Madsen](#)

En helikopterbåret magnetisk kæmpeskanner har analyseret 100 kvadratkilometer for at afdække, hvordan kvælstof bliver udvasket i de danske åløb. Det nuancerede overblik kan bruges til at målrette indsatsen til forbedring af det danske vandmiljø.

Fra 16. til 23. juni kunne beboerne ved et 100 kvadratkilometer område ved Norsminde Fjord i Østjylland af og til kigge op og se en kæmpe elektromagnetisk ramme båret af en helikopter. Apparatet, som er udviklet på Aarhus Universitet, er en del af et projekt ledet af GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland), som i samarbejde med en række interessenter (se faktaboks red.) har sat sig for at udvikle en ny metode til at undersøge den danske undergrund.

"Den nye apparat er i virkeligheden en magnetisk skanner, som så at sige affotograferer undergrunden og fortæller os i detaljer, hvordan jordlagene hænger sammen, så vi bedre kan beregne, hvordan vandet strømmer gennem den," siger Jens Christian Refsgaard om rammen, der er lavet af blandingen af materialer composit og fungerer ved at en elgenerator sender strøm igennem plasticrammen, så der laves et magnetfelt, der trækker ned i jorden. Han er professor ved GEUS samt projektleder for det såkaldte NICA-projekt, som foreløbigt er i gang med at undersøge sand og lerlag ved overfladen og ned til 70 meters dybde dels ved Norsminde Fjord, dels ved Lillebæk på Fyn.

"Potentielt er disse undersøgelser meget banebrydende, for hvis det lykkes os at beskrive geologien i bedre detaljer, og vi samtidig kan få beskrevet strømningsmønstrene bedre end i dag, vil man kunne udpege områder med mere præcision. Områder, hvor vi er mere sikre på, at kvælstof bliver nedbrudt i naturen og områder, hvorfra det løber ud i vandløbssystemerne. Et overblik man ikke har i dag," siger Jens Christian Refsgaard.

Målrettet indsats

Det manglende overblik betyder, at der i Miljøministeriets Vandmiljøplaner er lagt op til en generel regulering af kvælstofudledningen i stedet for en målrettet regulering. Men forskningsgruppen er overbevist om, at resultaterne af kortlægningen kan få betydning for, hvordan fremtidige vandmiljøplaner skal udformes, fordi det giver et redskab, der netop kan bruges til at målrette indsatsen og derved optimere indsatsen. Et godt eksempel på, hvor stor betydning det kan få, findes ved Karup Å, der løber ud i Skive fjord.

"Man har sagt at Skive fjord er sårbar, så myndighederne har i vandmiljøplanerne sagt, at der skal være 20 procent ekstra efterafgrøder på markerne omkring Karup Å. Meningen med efterafgrøderne er, at de skal optage eventuel overskydende kvælstof fra jorden. De geologiske forhold i dette område betyder imidlertid, at nitratudvaskningen til Skive Fjord i forvejen bliver reduceret med 75 til 80 pct., fra nitraten forlader den del af jorden, hvor

Projektet NICA løber fra 2010-2013 og ledes af De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) i samarbejde med Videncentret for Landbrug, Institut for Geografi og Geologi, Københavns Universitet, Geologisk Institut, Aarhus Universitet, Aarhus Geophysics, Fødevareøkonomisk Institut, Life, Københavns Universitet, Laval University, Canada, Alectia A/S, Aarhus Kommune, Odder Kommune, SkyTEM og DHI.

Læs mere på www.nitrat.dk (projektets hjemmeside).

planternes rødder befinder sig, til det når fjorden, og derfor vil det ikke have nogen stor effekt at lave efterafgrøder i et sådant opland, medmindre man gør det meget målrettet. Og det kan projektet hjælpe os til," siger Flemming Gertz, miljøkonsulent fra Videncentret for Landbrug, som også er med i NICA-projektet.

Når resultaterne af de foreløbige undersøgelser er færdige i slutningen af 2013 vil det være muligt at overføre erfaringer fra de to områder til resten af landet.

"Det interessante bliver i særdeleshed, hvor lille et område vi kan komme ned på, når vi skal fastlægge, hvor vandet kommer ind, og hvordan det løber. Vi håber at kunne forudsige vandets bevægelser indenfor et område på ti hektar eller mindre," siger Jens Christian Refsgaard.

[Se galleri over helikopterflyvningerne.](#)

▲Op